

Dirkzwager Advocaten & Notarissen N.V.
Postbus 55
6500 AB NIJMEGEN

Herengracht 567
1017 CD Amsterdam

T (020) 622 77 77
F (020) 623 83 80
W www.rozemonnd.nl

t.a.v. de weledelgestrenge heer mr.
[redacted]

Amsterdam, 28 juli 2017

mr. [redacted]
advocaat

direct tel.:
[redacted]

e-mail: [redacted]@rozemonnd.nl

Geachte confrère,

Inzake: Liebregts / Vallei & Veluwe

Inmiddels begreep ik dat het Waterschap gebruik maakt van haar bestuursrechtelijke bevoegdheden. Liebregts wordt voor het bestuursrechtelijke traject bijgestaan door mr. [redacted] van AKD. Hij zal ook de zienswijzen indienen waarvoor de RUD en het Waterschap Liebregts hebben uitgenodigd. Als extern deskundige heeft Liebregts dr. [redacted] van ECN ingeschakeld.

Uw brief van 27 juni jl. is een reactie van mijn brief van 11 oktober 2016, niet bepaald een termijn die past bij een zorgvuldig handelend bestuursorgaan. Het Waterschap laat hiermee weten dat zij het verzoek tot aanvaarding van het werk zoals de Combinatie dat gedaan heeft bij brief van 15 juni jl. afwijst, met als reden de hoedanigheid van het toegepaste TGG.

Daarover het volgende.

Over toepassing van TGG is door het Waterschap duidelijk goed nagedacht omdat zij in de Vraagspecificatie (onder E1115) daarop anticipeerde door dit voor een beperkt deel van het tracé te verbieden. Met andere woorden: het was voor de rest geen probleem. De Combinatie heeft de wettelijk voorgeschreven melding bij het bevoegd gezag voor de grootschalige bodemtoepassing juist en tijdig gedaan. Verder voldeed (en voldoet) de TGG aan normering uit de Regeling Bodemkwaliteit.

Desalniettemin vindt het Waterschap dat zij het werk mag afkeuren wegens de hoedanigheid van de TGG. Bij gebreke aan vastomlijnde wettelijke normen rest het Waterschap niets anders dan zich te beroepen op het kapstokartikel van de milieuzorgplicht; de Combinatie zou die hebben geschonden. De redenen daarvoor bespreek ik hierna.

Lage zuurgraad

In het inmiddels verschenen rapport van B-Ware wordt er op gewezen op de ongewone pH-waarde (11 of hoger). Op zichzelf is dat juist wanneer men het vergelijkt met de

zuurgraad van natuurlijke bodems maar er worden in Nederland heel veel secundaire materialen toegepast met een afwijkende zuurgraad. Denk bijvoorbeeld aan betongranulaat dat wordt gebruikt in parkeerterreinen en wegenbouw (11 à 12 pH). Vandaar ook dat in het BbK geen emissie-eisen zijn opgenomen voor de zuurgraad.

Een afwijkende zuurgraad is dus geen valide reden het Werk niet te aanvaarden.

Aanwezigheid relatief hoge concentraties sulfaat, chloride, bromide en fluoride

Ten onrechte spreekt u van *zeer sterk verhoogde concentraties*, omdat dit impliceert dat er een toetsingskader is en dat is nu exact waaraan het ontbreekt. Dat is niet voor niets: deze stoffen zijn niet-toxisch en daarom bewust niet gereguleerd. Dat sluit ook aan bij het bericht dat de GGD in de pers verspreidt, te weten dat de stoffen niet schadelijk zijn voor de volksgezondheid.

Wat opmerkelijk is aan de rapportage van B-Ware is dat men op gezette tijden alarmeerd spreekt over de overschrijding van de emissietoetswaarden, hetgeen de suggestie wekt – zie met name pagina 23 – dat het materiaal niet toepasbaar zou zijn in GBT. B-Ware zou beter moeten weten: dit betekent dat er een kolomproef moet worden gehouden waarna de uitgeloopte hoeveelheden vergeleken moeten worden met de maximale emissie-waarden. Pas wanneer die overschreden worden mag het materiaal niet in de GBT worden toegepast. Daar is niets van gebleken.

Kritiek op onderzoek naar de hoedanigheid van TGG

U levert namens het Waterschap ook de nodige kritiek op de afname van de TGG door Liebregts omdat daarbij onvoldoende onderzoek zou zijn verricht naar de aanwezigheid van de hierboven besproken stoffen. Ik heb dit voorgelegd aan ECN en las haar oordeel hier letterlijk in (onderstreping van mij):

Het Waterschap zegt dat uit het *“grondbewijs blijkt dat geen (en dus onvoldoende) onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van anorganische verbindingen of andere partijspecifieke of proceskritische parameters in de partij TGG-zand.”* De vraag rijst dan bij mij welke informatie of argumenten Liebregts zou moeten hebben om aanvullend onderzoek te gaan doen. Er was immers een grondbewijs en de TGG was geleverd onder certificaat. Om onderzoek te gaan doen naar de aanwezigheid van anorganische verbindingen zou Liebregts een reden moeten hebben om te twifelen aan het grondbewijs en het certificaat.

Daarnaast claimt het Waterschap dat *“slechts het standaardpakket A is onderzocht.”* Tevens voeren ze aan dat *“met een dergelijk beperkt onderzoek niet kan worden volstaan indien het gaat om TGG-zand.”*

De standaardpakketten zijn genoemd in SIKB-protocol 9335-1. Hier wordt gesproken over 3 stoffenpakketten met een aantal “subpakketten”:

- Standaardpakket A: stoffenpakket voor onderzoek bij landbodem en bij waterbodem in regionale wateren, alsmede voor het keuren van grond en het keuren van bagger uit regionale wateren (het aangewezen pakket voor TGG volgens mij).
- Standaardpakket B: stoffenpakket voor grondwater
- Standaardpakket C: stoffenpakket voor het onderzoek van de waterbodem bij Rijkswateren en het keuren van baggerspecie uit Rijkswateren.

Als het Waterschap vindt dat standaardpakket A onvoldoende was dan zou een van de andere pakketten dus beter moeten zijn, dat zou dan C moeten zijn want dat komt het meest overeen met TGG (voor standaardpakket B staat ook geen specificatie in protocol 9335-1).

Standaardpakket C is onderverdeeld in drie varianten. De voornaamste aanvullingen voor deze pakketten zijn de analyses van diverse organische verontreinigingen. Deze categorie stoffen is voor TGG niet relevant omdat dit materiaal juist is verhit om de organische verontreinigingen te vernietigen. Voor de metalen zijn een paar kleine verschillen tussen de pakketten maar ook die bevatten geen sulfaat, chloride, bromide, fluoride of natrium. Het meest uitgebreide metalenpakket is C2, daar staat arseen en chroom in en deze staan niet in pakket A. Deze metalen zijn niet het probleem bij de toepassing en bovendien gaat het bij het onderzoek in BRL 7510 om totaalsamenstelling en niet om uitloging. Uitbreiding van het onderzoek naar een ander stoffenpakket had dus ook niet tot resultaat gehad dat eventuele problemen voorkomen konden worden.

Er wordt ook gemeld dat het bekend is dat anorganische verontreinigingen bij thermische reiniging niet volledig worden verwijderd. Dat klopt, daarom zijn er in Tabel 1 van BRL7510 ook acceptatiecriteria opgesteld voor thermische reiniging (klasse industrie). Liebrechts mag er toch vanuit gaan dat ATM zich houdt aan de acceptatiecriteria zodat ze de partijkeuringen kunnen toetsen aan de emissietoetswaarden van Bijlage B uit de Regeling Bbk. Immers, Liebrechts heeft geen reden om hieraan te twifelen omdat het product onder certificaat wordt geleverd.

Voor de stoffen fluoride, bromide, chloride en sulfaat staat in Tabel 1 van BRL 7510 dat dit mogelijk proces-kritische parameters zijn, afhankelijk van de beoogde toepassing. Noot 4 bij deze opmerking verwijst echter alleen naar de Factsheet voor Koude immobilisatie (D5) en niet naar de factsheet Thermische grondreiniging (D2). Vanuit mijn ervaring weet ik dat deze stoffen beperkend zijn voor immobilisatie. Kennelijk zijn deze stoffen dus niet proces-kritisch bij thermische grondreiniging, zoals ook blijkt uit Tabel 1 van de Factsheet Thermische grondreiniging (D2). Dus als Liebrechts naar de juiste Factsheet had gekeken voor proces-kritische parameters (dus D2 en niet D5 zoals het Waterschap doet) dan hadden ze ook niet op het spoor gekomen dat de zouten een probleem konden zijn. Het argument van het Waterschap is dus zwak en deels onwaar.

De verwijten van het Waterschap worden dan ook verworpen. Op bovenstaande gronden kan het Werk evenmin worden afgekeurd.

Herstel kleiafdekking sloottalud

Het ontgaat de Combinatie eerlijk gezegd waarom het Waterschap dit er met de haren bij sleept. De Combinatie heeft hierin het overleg met het Waterschap gezocht en met het memo van 10 mei jl. de herstelmethodode voorgesteld waar het Waterschap haar goedkeuring aan heeft onthouden wegens de hoedanigheid van de TGG.

Onder verwijzing naar wat ik hierboven heb opgemerkt is dit niet terecht, het kan in ieder geval nooit dienen als onderbouwing van de stelling het werk moest worden afgekeurd. De Combinatie heeft immers altijd in de startblokken gestaan – en staat dat nog steeds – om dit herstel uit te voeren maar het Waterschap houdt dat tegen.

Slotsom

De TGG voldoet aan de wettelijke normen, is in overeenstemming daarmee toegepast én van schending van de milieuzorgplicht is geen sprake. De Combinatie stelt zich dan ook op het standpunt dat het werk binnen de bouwtijd is aangeboden voor aanvaar-

ding maar ten onrechte is afgekeurd. Voor alle schade die hieruit voortvloeit, waaronder de kosten van ECN, is het Waterschap aansprakelijk.

De Combinatie legt uw sommatie om schadebeperkende maatregelen te treffen en de ontstane situatie "definitief op te lossen" naast zich neer. Van het vervaardigen van een Plan van Aanpak – naar ik begreep drong het Waterschap daar in de besprekingen van 26 juli jl. ook al op aan - kan hoe dan ook geen sprake zijn.

U zult begrijpen dat deze reactie nog verder kan worden aangevuld zodra de zienswijze met daarin verwerkt de analyse van ECN gereed is.

Hoogachtend,